

ՕՏԱՐ
ԼԵԶՈՒՆԵՐԸ
ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ
ԴՊՐՈՑՈՒՄ

8

ԵՐԵՎԱՆ 2007

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ՕՏԱՐ ԼԵԶՈՒՆԵՐԸ ԲԱՐՉՐԱԳՈՒՅՆ ԴՊՐՈՑՈՒՄ

Գիտական աշխատությունների
ժողովածու

8

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
ԵՐԵՎԱՆ 2007

ՀՏԴ 802/809
ԳՄԴ 81.2
0 – 780

Երաշխավորվում է Երևանի պետական
համալսարանի ռոմանագերմանական
բանասիրության ֆակուլտետի խորհրդի կողմից

Խմբագրական կոլեգիա՝

Ե.Լ.Երզնկյան /պատասխանատու խմբագիր/,
Կ.Մ.Կարապետյան,
Ա.Մ.Բաբայան,
Ն.Մ.Թովմասյան

0 – 780 Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում: Գիտական
աշխատությունների ժողովածու. - Եր.: Երևանի պետական
համալս. հրատ., 2007թ., 308 էջ:

Ժողովածուն ընդգրկում է լեզվաբանության տարբեր խնդիրներին, ինչպես նաև
օտար լեզվի դասավանդման մեթոդիկային վերաբերող հոդվածներ: Ուսումնասիրվում
են մասնավորապես իմաստաբանության, քերականության, ոճաբանության և
ներկայումս լայն տարածում գտած գործաբանական լեզվաբանության հարցեր:

Ժողովածուն նախատեսվում է ընդհանուր և ռոմանագերմանական բանա-
սիրությամբ զբաղվող մասնագետների և օտար լեզու դասավանդողների համար:

ԳՄԴ 81.2

ISBN 978 – 5 – 8084 – 0897 - 5

© Հեղ. կոլեկտիվ. 2007թ.

IRONY IN OSCAR WILDE' S NOVEL "THE PICTURE OF DORIAN GRAY" AND THE PROBLEMS OF ITS TRANSLATION

Oscar Wilde was a distinguished classical scholar at Dublin and Oxford, and he was also a renowned poseur and a wit. He believed in the central importance of art in life, which he considered should be lived with an aesthetic intensity.

The search of uncorrupted nature led Wilde to a ferocious individualism, ironically attained by means that in the nineteenth century were considered criminal: sexual deviancy. Dollimore relates Wilde's homosexuality to the search for self-identity, suggesting that he creates a natural self only by casting down "a Protestant ethic and high bourgeois moral rigor and repression that generated a kind of conformity which Wilde scorned"/Dollimore, 1972/. Wilde brought about this internal upheaval or recreation, as Dollimore puts it, in many young disciples. The practice, somewhat of a game to Wilde, calls to mind "The Picture of Dorian Gray", in which young Dorian is seduced and corrupted by the older Lord Henry, who attempts to both free the beautiful boy from convention and entertain himself.

"The Picture of Dorian Gray" was Wilde's only novel. It was published in 1891. By this novel he could project a world in which integration is impossible and where all of life's paths lead to self-destruction. Wilde produced a work very typical of the mood of the period as well as of his own personal love of paradox. The characters in "The Picture of Dorian Gray" are meant to represent various art movements in the nineteenth century and before. Critics accused the book of immorality. In reply, Wilde said "There is no such thing as a moral or an immoral book. Books are well written or badly written". <http://members.lycos.nl//oscarwilde/>

One of the principal characters, Lord Henry Wotton is the detached, cynical critic who expresses some of Wilde's opinions. Henry, like Wilde, praises artifice. He is also the spokesman for an attack on Victorian earnestness and morality. Henry expresses Wilde's belief in the

perniciousness of repression and public morality. He preaches a new hedonism as opposed to the old morality.

To create the effect of his antipathy, anger and attitude towards the society he lives in, Wilde used an artistic depiction, that is the use of irony.

Irony is traditionally defined as a stylistic device based on antiphrasis relations, “expressing of mockery by using a word in the meaning and with directly opposite connotations” /Arnold,1981/. Irony is a stylistic device in which the contextual evaluative meaning of a word is directly opposite to its dictionary meaning” /Kukharenko, 1986/.

Our task is to dwell upon the ironic sense contained in O.Wilde’s novel “The Picture of Dorian Gray” and the problems of its translation «Դորիան Գրեյի դիմանկարը» (այսուհետ՝ ԴԳԴ) published in 1972.

It is not an easy task to render a piece of good fiction. It must be close to the original, it is a process of recreation of a literary work. Translation remains a craft, art experience, requiring a trained skill, continually renewed linguistic and non-linguistic knowledge and a deal of flair and imagination, as well as intelligence and, above all, common sense.

To illustrate the above said let us analyse some examples taken from the novel “The Picture of Dorian Gray” (PDG).

“I quite sympathise with the rage of the English democracy against what they call the vices of the upper orders. The masses feel drunkenness, stupidity, and immorality should be their own special property, and that if any one of us makes an ass of himself he is poaching on their preserves. When poor Southward got into the Divorce Court, their indignation was quite magnificent. And yet I don’t suppose that ten per cent of the proletariat live correctly (PDG p.88)”.

«Ես խորապես կարեկցում եմ անգլիական դեմոկրատներին, որոնց վրդովմունք է պատճառում այսպես կոչված «բարձր հասարակարգի արատները»: Ստորին դասակարգի մարդիկ բնազդով հասկանում են, որ հարբեցողությունը, հիմարությունը և անբարոյականությունն իրենց արտոնություններն են, իսկ եթե մեզանից որևէ մեկը տառապում է այդ արատներով, նշանակում է, դրանով նա խլում է նրանց իրավունքները: Երբ խեղճ Սաուստորդը որոշեց կնոջից բաժանվել, նրանց վրդովմունքն ուղղակի հոյակապ էր: Մինչդեռ ես չեմ երաշխավորի, որ պրոլե-

տարների թեկուզ տասը տոկոսը առաքինի կյանք է վարում: (ԴԳԴ էջ 17)»:

In the above cited excerpt the ironic sense is expressed by means of the epithet “magnificent”, containing the sense of pejorative evaluation, used in reference to the noun “indignation”.

In the Armenian equivalent the ironic sense is preserved, and instead of “suppose” which means «կարծել or ենթադրել» the translator has used the word «երաշխավորել», which emphasizes the meaning and is more effective for the Armenian reader than it is in the original.

“Every impulse that we strive to strangle broods in the mind, and poisons us. The body sins once, and has done with its sin, for action is a mode of purification. Nothing remains then but the recollection of a pleasure, or the luxury of a regret. The only way to get rid of a temptation is to yield to it. Resist it, and your soul grows sick with longing for the things it has forbidden to itself, with desire for what its monstrous laws have made monstrous and unlawful. It has been said that the great events of the world take place in the brain. It is in the brain, and the brain only, that the great sins of the world take place also (PDG p.100)”.

«Յուրաքանչյուր ցանկություն, որ մենք փորձում ենք խեղդել թափառում է մեր հոգում և թունավորում մեզ: Մեղանչելով, մարդը ազատվում է դեպի մեղքը տանող անհաղթահարելի ծգտումից, որովհետև մեղքի կատարումը մաքրման միջոց է: Դրանից հետո ոչինչ չի մնում, հաճույքների վերհիշումից կամ զղջման հեշտասիրությունից բացի: Գայթակղումից ազատվելու միակ միջոցը նրան զիջելն է: Փորձիր ընդդիմադրել, և հոգիդ կհյուժվի, ծգտելով արգելվածին, մի ծգտում, որը համարվում է անօրեն և հրեշավոր, քո իսկ ստեղծած ճիվաղային օրենքների կողմից: Ինչ-որ մեկն ասել է, որ աշխարհի ամենախոշոր իրադարձությունները կատարվում են ուղեղում: Իսկ ես կասեմ, որ ուղեղում և միայն ուղեղում են կատարվում մաս աշխարհի ամենամեծ մեղքերը (ԴԳԴ էջ 28)»:

Here the ironic sense is formed due to using the following word-combination “luxury of a regret” which means “the best and most expensive thing that is enjoyable, but not essential” of “a feeling of sadness or disappointment”. In the case of the Armenian translation it doesn't have the same meaning. It is translated as “voluptuousness of a regret”

which has lost its ironic sense. In the second part of the excerpt the ironic sense is based on the repetition of the epithet “monstrous” in the first case referring to “laws” and in the second case referring to “desire” «անօրեն և հրեշապոր», where it has acquired a different meaning, which is translated into Armenian adequately and the ironic sense is more impressive than in the original.

Another case of ironic modality introduces the following:

“Hallward bit his lip. ‘If Dorian wishes it, of course you must stay. Dorian’s whims are laws to everybody, except himself’ ” (PDG p. 97).

«Յոլոլորդը կծեց շրթուները:

- Իհարկե, մնա, եթե Դորիանն ուզում է: Նրա քմահաճույքները օրենք են բոլորի համար, բացի իրենից (ԴԳԴ էջ 25)»:

Where the noun “laws” used in reference to Dorian’s whims, and it has a marked emotional nature, as sudden unusual desires or unreasonable ideas cannot be “rules” established by authority or customs for regulating the behaviour of members of a community or country. The translator has transferred the exact meaning of the original, where the ironic sense is preserved and we have the case of adequate translation.

“Opposite was the Duchess of Harly – a lady of admirable good nature and good temper, much liked by everyone who knew her, and of those ample architectural proportions that in women who are not Duchesses are described by contemporary historians as stoutness (PDG p.122)”.

«Նրա դիմաց նստած էր բոլորի կողմից սիրված դքսուհի Չարլին՝ վերին աստիճանի հեզահամբյուր, ուրախ բնավորության տեր և ծարտարապետական այն համաչափությունը, որ ժամանակակից պատմաբանները կոչում են գիրություն; (երբ խոսքը դքսուհիներին չի վերաբերում) (ԴԳԴ էջ 50)»:

In this example the ironic sense is created by means of the noun “stoutness” which contains negative evaluation, and is used in reference to Duchess Harley whose figure is compared to an architectural proportion. Though historians wouldn’t describe her as “a stout woman” taking into account her state of being a duchess. In the Armenian rendering the ironic sense is preserved.

Wilde skillfully criticizes, mocks at the society, when he writes,

“Two months ago I went to a crush of Lady Brandon’s. You

know we poor artists have to show ourselves in society from time to time, just to remind the public that we are not savages. With an evening coat and a white tie, as you told me once, anybody, even a stockbroker, can gain a reputation for being civilized (PDG p.85)''.

«Մոտ երկու ամիս առաջ ես զմացի լեդի Բրենդոնի հրավերքին: Դե գիտես, խելժ նկարիչներս ժամանակ առ ժամանակ պետք է երևանք հասարակությանը, պարզապես նրանց հիշեցնելու համար, որ մենք վայրենիներ չենք: Ինչպես մի անգամ դու ասացիր, բոլորն էլ ֆրակով և սպիտակ փողկապով կարող են քաղաքակիրթ մարդու տպավորություն թողնել, նույնիսկ բորսայի միջոտորները (ԴԳԴ էջ 13)»:

In this example the author's pejorative and scornful attitude towards the society he lives in, is manifested by the expression, "with an evening coat and a white tie", where people of value are not appreciated, they must appear in society to refresh their memory about themselves, but people in this clothing, even a dealer, can achieve a fame of being enlightened, even though they are not. The ironic sense in the Armenian variant is preserved. The translator transferred the exact meaning of the original.

The following example shows:

"It was a small party, got up rather in a hurry by Lady Narborough, who was a clever woman, with what Lord Henry used to describe as the remains of really remarkable ugliness. She had proved an excellent wife to one of our most tedious ambassadors, and having buried her husband properly in a marble mausoleum, which she had herself designed, and married off her daughters to some rich, rather elderly men, she devoted herself now to the pleasures of French fiction, French cookery, and French esprit when she could get it (PDG p.289)''.

«Լեդի Նարբորոյի մոտ այդ երեկո հյուրերը առանձնապես շատ չէին. եկել էին միայն նրանք, ում նա հասցրել էր հապճեպ հաղորդել: Նա խելացի կին էր, պահպանած, ինչպես Լորդ Յենրին էր ասում, տգեղության սքանչելի հետքերը: Նա մեր ամենաձանձրալի դեսպաններից մեկի հիանալի կինն էր և ամուսնուն հր իսկ նախագծած մարմարե թանգարանում շքեղ թաղելուց, ապա աղջիկներին հարուստ, բայց բավականին տարեց մարդկանց հետ ամուսնացնելուց հետո նվիրվեց ֆրանսիական գրա-

կանություն, ֆրանսիական խոհանոցի և ֆրանսիական պատմության (երբ հաջողվում էր) հաճույքներին (ԴԳԴ էջ 210)»:

Here the ironic sense is created by means of a stylistic device - oxymoron: "remarkable ugliness" in reference to Lady Narborough, a word combination "marble mausoleum", where one of the most tedious ambassadors was buried, just emphasizing the evaluative principles, of the society, where too much attention was paid to such kind of luxuries, as to other special important things, by the repetition of the word "French"—French fiction, French cookery, French esprit. In Armenian the translator has preserved the ironic sense, moreover, he emphasized it, as instead of "properly" he has used "splendid, magnificent", which strengthens the author's intention, and it is more expressive for the Armenian reader.

In the Armenian translation the word "esprit" is rendered as «պատմություն», which has not the same idea as the original.

Now let us see how the great aesthet criticizes the so-called "civilized" society in the following micro-context.

"Yet these whispered scandals only increased, in the eyes of many, his strange and dangerous charm. His great wealth was a certain element of security in Society, civilized society at least, is never very ready to believe anything to the detriment of those who are both rich and fascinating. It feels instinctively, that manners are of more importance than morals, and, in his opinion, the highest respectability is of much less value than the possession of a good chef. And, after all, it is a very poor consolation to be told that the man who has given one a bad dinner, or poor wine, is irreproachable in his private life. Even the cardinal virtues cannot atone for half cold entrees, as Lord Henry remarked once, in a discussion on the subject; and there is possibly a good deal to be said for his view. For the canons of good society are, or should be, the same as the canons of art. Form is absolutely essential to it. It should have the dignity of a ceremony, as well as its unreality, and should, combine the insincere character of a romantic play with the wit and beauty that make such plays delightful to us. Is insincerity such a terrible thing? I think not. It is merely a method by which we can multiply our personalities (PDG p. 249)".

«Սակայն մութ շշուկները Դորիանի մասին շատերի աչքում միայն ավելացնում էին նրա տարօրինակ ու վտանգավոր

հրապույրը: Ընդ որում, նրա հարստությունը նույնպես որոշ չափով ապահովում էր Դորիանի անվտանգությունը: Հասարակությունը, գոնե քաղաքակիրթ հասարակությունը, երբեք հեշտությամբ չի հավատում այն ամենին, ինչով վարկաբեկում են հարուստ և հրապուրիչ մարդկանց: Այդ հասարակությունը բնազդաբար զգում է, որ շարժումներն ավելի կարևոր են, քան առաքինությունը, և նրա կարծիքով ամենահարգարժան մարդը շատ ավելի ցածր է գնահատվում, քան լավ խոհարար ունեցողը: Ի վերջո, երբ մեկին մարդ վատ ճաշով կամ անպետք գինով է հյուրասիրում, շատ ողորմելի մխիթարանք է ասելը, թե նա անբասիր է անձնական կյանքում: Նույնիսկ մեծ առաքինությունները, ինչպես մի անգամ նշեց լորդ Գեներին այդ հարցը քննարկելիս, չեն քավում մարդու հանցանքը, եթե նա իր տանը չի հյուրասիրում բավականաչափ տաք ճաշով: Ի պաշտպանություն այդ տեսակետի, շատ բան կարելի է ասել: Որովհետև լավ հասարակության մեջ իշխում են կամ պետք է իշխեն – նույն օրենքները, ինչ որ՝ արվեստում: Էականը բացարձակապես ծնն է: Ձևին հարկավոր է տալ նշանակալից հանդիսավորականություն և արարողության թատերականություն, ծնն իր մեջ պետք է ռոմանտիկ պիեսի կեղծությունը զուգակցի պատմության և գեղեցկության հետ, որոնք այնպես գերում են մեզ այդ պիեսների մեջ: Մի թե ձևացնելը այդքան մեծ մեղք է: Կարծում են՝ ոչ: Դա պարզապես մարդկային անձնավորությանը բազմազանություն տալու միջոց է (ԴԳԴ էջ 173-174)»:

In the above cited micro-context from the novel the ironic sense is formed due to using the following lexical means as oxymoron “dangerous charm”, the repetition of the word “society” and to emphasize the irony the author manifested it as “civilized society”, where manners are more important than morals, and the highest respectability is of much less value than the possession of a “good chef”, where form is absolutely essential, where great wealth is a certain element of “security”. A state of being “irreproachable” in private life, as once you gave one a “bad dinner” or “poor wine”. Here again the author has emphasized the irony by means of homogeneous pejorative epithets “bad”, “poor”. “Cardinal virtues” have less value than half-cold entrees. By means of prosodic arrangement: “Is insincerity such a terrible thing?” there is some hesitation in Lord Henry’s voice. By means of an expressive tone it acquires

pejorative and scornful characteristic. As “insincerity” which means not sincere, not genuine, is considered not a terrible thing, just on the contrary, a method, which can multiply personalities.

In the Armenian equivalent of the excerpt the translator has transferred the contextual meaning of the original, preserved the ironic sense, while introducing some changes as “Even the cardinal virtues cannot atone for half – cold entrees” he translated as «նույնիսկ մեծ առաքինությունները, չեն քափում մարդու հանցանքը, եթե նա իր տանը չի հյուրասիրում բավականաչափ տաք ճաշով», where the ironic sense is lost. And he translated “Insincerity” as “ձևացնելը” and “entree” as “ճաշ”, which weaken the author’s intentions.

In all the above given examples the author expresses his pejorative, scornful evaluation of the bourgeois society. By means of negative implicit modality he highlights the tension between the polished surface of the smart set and the life of secret vice.

To conclude we may state that in order to translate works of verbal art it is necessary to understand the author’s intention, as a text is open to interpretation. The translator has to be aware of the cultural, historical, social, geographical information relating to the author and his work. He must fulfil the same purpose in the target language. He must preserve the style of the original and transfer the exact contextual meaning. I think that the translator has achieved his goal to be close to the original except for minor inevitable deviancies.

REFERENCES

1. Wilde O. The Picture of Dorian Gray. Moscow, Progress Publishers, 1979.
2. Ուայլդ Օ. Դորիան Գրեյի Դիմանկարը: Երևան, «Հայաստան» հրատարակչություն, 1972:
3. Арнольд И.В. Стилистика современного английского языка. /Стилистика декодирования/. Л., 1981.
4. Kukharenko V.A. A Book of Practice in Stylistics. M., 1986.
5. Kukharenko V.A. Seminars in Style. M., 1971.
6. Galperin I.R. Stylistics. M., 1981.
7. Походня С.И. Языковые виды и средства реализации иронии. Киев, 1989.
8. Dollimore J. Different desire: Subjectivity and Transgration in Wilde. *Papers on Language and Literature* (ed. D. Foster), New York David McKay Company, 1972.
9. <http://members.lycos.nl//oscarwilde>